

Н. Г. Печерова, канд. юрид. наук, докторантка
Національна академія наук України
Інститут держави і права імені В. М. Корещького
вул. Трьохсвятительська, 4, Київ, 01001, Україна
e-mail: mrs.pecherova@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ПРО ПЕРЕДАННЯ (ВІДЧУЖЕННЯ) МАЙНОВИХ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ СУМІЖНИХ ПРАВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Робота присвячена розгляду особливостей договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав за законодавством України. Договір про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти, в тому числі і суміжних прав є однією із форм розпоряджання майновими правами поряд з такими формами розпоряджання, наприклад, як ліцензійний договір на використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав, публічної ліцензії на використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав, договору про створення за замовленням і використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав, трудового договору (контракту) – в частині умов щодо розподілу майнових прав на службовий твір або службове виконання, службову фонограму, службову відеограму, іншого правочину щодо розпоряджання майновими правами на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав. На відміну від вищезазначених форм розпоряджання майновими правами, в тому числі і на об'єкти суміжних прав, договір про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав є такою формою розпоряджання, яка не передбачає надання відповідних майнових прав в користування, мова йде про передачу (відчуження) таких майнових прав повністю або частково від одного суб'єкта майнових прав, в тому числі і на об'єкти суміжних прав до іншого суб'єкта, який отримує відповідні майнові права. Зазначимо, що термін «відчуження» з'являється у профільному Законі України «Про авторське право і суміжні права», в Цивільному кодексі України даний термін поряд із назвою договірної конструкції не використовується. Вважаємо, що використання даного терміну у договірній конструкції дозволяє одразу зрозуміти правову природу даної форми розпоряджання, адже під передачею майнових прав можна і зрозуміти передачу в користування.

Зауважимо, що в роботі вагома увага приділена відмежуванню договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти, в тому числі і суміжних прав від інших форм розпоряджання. Причиною тому є постановка назви статті профільного Закону (про який ми згадували вище) не як договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права і об'єкти суміжних прав, а як «Передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права або об'єкти суміжних прав за договором», а також правовою природою таких форм розпоряджання майновими правами як трудовий договір (контракт) – в частині умов щодо розподілу майнових прав на службовий твір або службове виконання, службову фонограму, службову відеограму та договору про створення за замовленням і використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав. При проведенні даного розмежування автором звертається увага на момент виникнення майнових прав, в тому числі і суміжних прав у первинних суб'єктів та правове підґрунтя виникнення правовідносин за кожним із вищевказаних форм

розпорядження. Вищезазначені форми розпорядження не є тотожними з договором про передавання (відчуження) майнових прав, в тому числі і на об'єкти суміжних прав. В той же час, проводячи аналіз положень профільного Закону на рахунок підстав для передачі (відчуження) майнових прав, в тому числі і суміжних прав, автором відстоюється точка зору, що така передача (відчуження) може відбуватися лише на основі правочину.

Окрім цього, автором проводиться ретельний аналіз положень як профільного Закону, так і Цивільного кодексу України на рахунок взаємної узгодженості та визначення істотних умов даного виду договору. Так, в результаті проведеної роботи автором робиться висновок щодо необхідності виключення об'єкту права інтелектуальної власності з предмету договору про передавання (відчуження) майнових прав, адже передається не об'єкт права інтелектуальної власності за даним видом договору, а майнові права на відповідний об'єкт, які, в свою чергу, пов'язані із способами використання того чи іншого об'єкту. Перелік даних способів використання на той чи інший об'єкт суміжних прав не є вичерпним та передбачає відповідно перелік способів використання. Саме тому, передача (відчуження) майнових прав може відбуватися як повністю, так і частково. І відповідно, майнові права на об'єкт, в тому числі і суміжних прав, що не були передані за даним видом договору вважаються такими, які залишилися за їхнім суб'єктом (володільцем). Окрім цього, приділяється увага строку дії договору, що аналізується у даній роботі, співставлення із загальним строком чинності майнових прав на об'єкти суміжних прав.

За результатами проведеного дослідження автором запропоновано ряд нових редакцій статей як Цивільного кодексу України, так і профільного Закону, а також внесення як до Цивільного кодексу України, так і до профільного Закону положення щодо типового договору про передавання (відчуження) майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, а також зміни самої назви статті Цивільного кодексу України на «Договір про передавання (відчуження) майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності».

Наприкінці, зауважимо, що дотичними до поставленої у статті теми питаннями займалися такі вчені як І. Є. Якубівський, І. Б. Іваночко, А. О. Паєнок та інші.

Ключові слова: об'єкти суміжних прав, майнові права, способи використання об'єктів суміжних прав, майнові права як предмет договору про передавання (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав за законодавством України, строк дії договору про передавання (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав за законодавством України, строк чинності майнових прав на об'єкти суміжних прав за законодавством України, типовий договір про передавання (відчуження) майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Постановка проблеми. Чи дійсно право інтелектуальної власності в контексті майнових прав є непорушним? Чи забезпечує у повній мірі Цивільний кодекс України (далі – Кодекс) та Закон України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон) цю непорушність? Як кореспондується дана непорушність в контексті здійснення розпорядження майновими правами, в тому числі і на об'єкти суміжних прав на прикладі договору про передавання (відчуження) майнових прав на об'єкти в тому числі, і суміжних прав? Спробуємо дати відповіді на поставлені питання.

Так, згідно ст. 41 Конституції України «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності» [2].

Згідно ст. 321 Кодексу «1. Право власності є непорушним. Ніхто не може бути протиправно позбавлений цього права чи обмежений у його здійсненні. 2. Особа може бути позбавлена права власності або обмежена у його здійсненні лише у випадках і в порядку, встановлених законом. 3. Примусове відчуження об'єктів права власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього та повного відшкодування їх вартості, крім випадків, встановлених частиною другою статті 353 цього Кодексу» [3].

Згідно ст. 418 Кодексу «1. Право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом. 2. Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та (або) майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається цим Кодексом та іншим законом. 3. Право інтелектуальної власності є непорушним. Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім випадків, передбачених законом» [3].

Згідно ст. 419 Кодексу «1. Право інтелектуальної власності та право власності на річ не залежать одне від одного. 2. Перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності не означає переходу права власності на річ. 3. Перехід права власності на річ не означає переходу права на об'єкт права інтелектуальної власності» [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дотичними до поставленої у статті теми питаннями займалися такі вчені як І. Є. Якубівський, І. Б. Іваночко, А. О. Паснок та інші. Так, в роботі останніх авторів також приділено увагу, як і в нашій роботі, розгляду істотних умов за даним видом договору та пропозиції щодо внесення змін до назви ст. 1113 Кодексу на «Договір про відчуження майнових прав інтелектуальної власності» [4, с. 55].

Метою даної наукової статті є розгляд та аналіз правової природи договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав, відмежування даного договору від інших форм розпоряджання майновими правами, в тому числі, і на об'єкти суміжних прав, розгляд та аналіз діючого законодавства нашої держави щодо визначеності ним істотних умов даного виду договору, розгляд та аналіз майнових прав як предмету договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав, розгляд та аналіз зв'язку передачі (відчуження) майнових прав із способами використання по відношенню до кожного з об'єктів суміжних прав, розгляд та аналіз правочину як підстави передачі (відчуження) майнових прав тощо.

Серед завдань даної наукової статті виділяємо наступні: розгляд правової природи та особливостей договору про передання (відчуження) майнових прав, в тому числі і на об'єкти суміжних прав, відмежування даної форми розпоряджання майновими правами від інших форм розпоряджання майновими правами, розгляд зв'язку передачі (відчуження) майнових прав із способами використання об'єктів суміжних прав, розгляд та аналіз правочину як підстави для передачі майнових прав за договором, що розглядається у даній роботі, розгляд майнових прав як предмету договору про передання (відчуження)

Згідно ст. 49 Закону «1. Суб'єкт авторського права або суміжних прав може передати (відчужити) свої майнові права на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав, передбачені відповідно частиною першою статті 12, частиною першою статті 38, частиною першою статті 39, частиною першою статті 40 цього Закону будь-якій іншій особі у повному складі на території всіх держав світу або частково на окремі способи використання на території окремих держав світу, або на всі способи використання на території окремих держав світу. У разі передання (відчуження) майнових прав на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав частково майнові права в обсязі, не передбаченому у договорі, є такими, що не передані (не відчужені)» [1].

Виходячи зі змісту вищезазначеного положення майнові права на об'єкти суміжних прав можуть бути передані (відчужені) будь-якій іншій особі у повному обсязі або частково на окремі способи використання.

Дана передача (відчуження) передбачає повний і безповоротний перехід майнових прав на об'єкт суміжних прав до іншого суб'єкта. Суб'єктами від яких здійснюється перехід майнових прав на об'єкти суміжних прав можуть бути як первинними, так і вторинними.

Так, згадаємо щодо суб'єктного складу. Згідно ч. 2 ст. 35 Закону «2. Суб'єктами суміжних прав є: 1) виконавець (первинний суб'єкт суміжних прав на виконання), спадкоємці виконавця та інші фізичні або юридичні особи, які набули майнові права на виконання на підставі договору або закону; 2) виробник фонограми (первинний суб'єкт суміжних прав на фонограму), спадкоємці (правонаступники) виробника фонограми та інші фізичні або юридичні особи, які набули майнові права на фонограму на підставі договору або закону; 3) виробник відеограми (первинний суб'єкт суміжних прав на відеограму), спадкоємці (правонаступники) виробника відеограми та інші фізичні або юридичні особи, які набули майнові права на відеограму на підставі договору або закону; 4) організація мовлення (первинний суб'єкт суміжних прав на програму організації мовлення), правонаступники організації мовлення та інші фізичні або юридичні особи, які набули майнові права на програму організації мовлення на підставі договору або закону» [1].

Зазначимо, що передача (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав здійснюється фактично за одним із трьох варіантів згідно ч. 1 ст. 49 Закону, а саме передача (відчуження) у повному складі на території всіх держав світу; частково на окремі способи використання на території окремих держав світу; на всі способи використання на території окремих держав світу.

При цьому чомусь у вищезазначеній нормі не зазначено щодо можливості передачі майнових прав на об'єкти суміжних прав частково на території всіх держав світу, у зв'язку з чим вважається за доцільне доповнити вже згадану норму в цьому аспекті.

Важливим в аспекті розгляду та аналізу ч. 1 ст. 49 є момент виникнення суміжних прав, оскільки згідно з положенням цієї ж ч. 1 ст. 49 «Предметом договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права і об'єкти суміжних прав не можуть бути об'єкти і майнові права, яких не існувало на момент укладення договору» [1].

даного відчуження є належність таких прав їхнім суб'єктам (для первинних суб'єктів така належність виникає в момент виникнення суміжних прав в залежності від виду об'єкту) та передбачені законодавцем способи використання таких об'єктів в залежності від виду. Тобто, майнові права нерозривно пов'язані із способами використання, які передбачені діючим законодавством нашої держави.

Окрім цього, зазначимо, що вбачається доцільність в редагуванні і назви самої статті 49 Закону з метою її узгодження із змістом ст. 48 Закону. Адже, в ст. 48 Закону йдеться про договір про передання (відчуження) майнових прав на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав як форму розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права або об'єкти суміжних прав. Сама ж назва статті 49 звучить як «Передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права або об'єкти суміжних прав за договором» [1]. Тобто, виникає думка, що передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права або об'єкти суміжних прав може здійснюватися за якимось із ще видів договорів. Згадаємо, що згідно ч. 1 ст. 48 Закону «1. Розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права або об'єкти суміжних прав може здійснюватися на підставі: 1) трудового договору (контракту) - в частині умов щодо розподілу майнових прав на службовий твір або службове виконання, службову фонограму, службову відеограму; 2) договору про створення за замовленням і використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав; 3) договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав; 4) публічної ліцензії на використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав; 5) іншого правочину щодо розпоряджання майновими правами на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав» [1].

Допускаємо, що законодавець хотів охопити положенням ст. 49 Закону «Передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права або об'єкти суміжних прав за договором» і інші форми розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права та об'єкти суміжних прав.

При цьому, у зв'язку з цим виникає необхідність у співставленні запропонованої законодавцем назви ст. 49 Закону із іншими формами розпоряджання майновими правами, в тому числі, і на об'єкти суміжних прав.

Співставимо договір про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти суміжних прав із такою формою розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права та об'єкти суміжних прав як трудовий договір (контракт) – в частині умов щодо розподілу майнових прав на службовий твір або службове виконання, службову фонограму, службову відеограму.

Згідно ч. 2 ст. 14 Закону «2. Майнові права на службовий твір переходять до роботодавця з моменту створення службового твору у повному складі, якщо інше не передбачено цим Законом, трудовим договором (контрактом) або іншим договором щодо майнових прав на службовий твір, укладеним між працівником (автором) і роботодавцем» [1].

Аналізуючи вищезазначене положення зазначимо, що підґрунтям з набуття роботодавцем автоматично майнових прав на службовий твір, за загальним правилом, у повному складі з моменту створення твору є фактично трудові

відносини, в результаті яких створюється службовий твір, якщо виходить зі змісту ч. 2 ст. 14. Хоча, при цьому, зазначимо, що, на нашу думку, такі майнові права не можуть одразу передаватися до роботодавця, виходячи зі складу первинних суб'єктів суміжних прав, моменту виникнення майнових прав на об'єкти суміжних прав та виходячи з того, що створюється саме об'єкт права інтелектуальної власності і створення даного об'єкту виходить за межі правової природи трудових відносин.

Але, якщо виходить з логіки чинної ч. 2 ст. 14 Закону трудовий договір (контракт) – в частині умов щодо розподілу майнових прав на службовий твір або службове виконання, службове виконання, службову фонограму, службову відеограму відокремлений, за загальним правилом, наведеної ч. 2 ст. 14 Закону від інших форм розпоряджання майновими правами на об'єкти, в тому числі і суміжних прав.

Проте, враховуючи, зазначену нами думку щодо того, що передача майнових прав на службовий твір, враховуючи всі вищенаведені аргументи має відбуватися не за трудовим договором (контрактом) зазначимо, зокрема що одним із таких видів договорів може бути договір про передачу (відчуження) майнових прав на об'єкт суміжних прав. Специфікою даного договору буде створений службовий об'єкт.

Говорячи про таку форму розпоряджання майновими правами як договір про створення за замовленням і використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав зазначимо, що згідно ч. 2 ст. 15 Закону «2. Майнові права на твір, створений за замовленням, переходять до замовника з моменту створення твору у повному складі, якщо інше не передбачено договором замовлення. Майнові права інтелектуальної власності на твір образотворчого мистецтва, створений за замовленням (крім твору, спеціально створеного як елемент комп'ютерної програми), належать його автору, якщо інше не встановлено договором або законом» [1].

Виходячи з викладеної ч. 2 ст. 15 Закону момент передачі майнових прав на створений за замовленням об'єкт, в тому числі, і суміжних прав відбувається, за загальним правилом з моменту створення твору. Тобто, як такої передачі (відчуження) майнових прав не відбувається згідно вищезазначеному положенню. При цьому, враховуючи суперечність в самій ч. 2 ст. 15 Закону в частині, що «Майнові права інтелектуальної власності на твір образотворчого мистецтва, створений за замовленням (крім твору, спеціально створеного як елемент комп'ютерної програми), належать його автору, якщо інше не встановлено договором або законом» [1], а також суб'єктний склад в контексті первинних суб'єктів, момент створення об'єкту права інтелектуальної власності вважаємо, що передача (відчуження) майнових прав все ж таки відбувається. Але при цьому, підґрунтям для такої (передачі) майнових прав є замовлення зі створення, в тому числі, і об'єкту суміжних прав.

Таким чином, договір про створення за замовленням і використання об'єкта авторського права або об'єкту суміжних прав є відмінним від договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти, в тому числі, і суміжних прав.

У зв'язку із зазначеним вище вбачається за доцільне внести зміни до самої назви ст. 49 Закону, виклавши її наступним чином «Договір про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права або об'єкти

суміжних прав».

Повертаючись до способів використання об'єктів суміжних прав, оскільки вони нерозривно пов'язані із майновими правами зазначимо, що згідно ч. 1 ст. 38 Закону «1. Суб'єкт суміжних прав на виконання має право використовувати виконання будь-яким способом (способами) та виключне право дозволяти або забороняти використання, виконання іншими особами. Способами використання виконання є, зокрема: 1) публічне сповіщення незафіксованого виконання (прямий ефір); 2) фіксування у фонограмі чи відеограмі; 3) відтворення запису виконання; 4) включення зафіксованого виконання до складу іншого об'єкта авторського права або суміжних прав; 5) розповсюдження примірників запису виконання, зафіксованого у фонограмі чи відеограмі; 6) здавання в найм чи в позичку примірників запису виконання, зафіксованого у фонограмі, відеограмі, аудіовізуальному творі; 7) інтерактивне надання доступу до зафіксованого виконання; 8) імпорт оригіналу чи примірників запису виконання. Цей перелік не є вичерпним» [1].

При цьому згідно ч. 2 ст. 38 Закону «2. Майнові права на виконання, зазначені в частині першій цієї статті можуть бути передані (відчужені) іншій особі на підставі закону чи правочину повністю (на всі способи використання виконання на території всіх держав світу) або частково (на окремі способи використання виконання на території всіх держав світу або на окремі способи використання виконання на території окремих держав світу, або на всі способи використання виконання на території окремих держав світу)» [1].

Тобто, передання (відчуження) майнових прав на виконання здійснюється на підставі закону чи правочину. Щодо передання (відчуження) майнових прав на підставі закону вважаємо, що очевидно законодавець мав на увазі такі випадки як перехід майнових прав на службовий твір до роботодавця, за загальним правилом, в момент створення службового твору у повному складі згідно ч. 2 ст. 14 Закону «2. Майнові права на службовий твір переходять до роботодавця з моменту створення службового твору у повному складі, якщо інше не передбачено цим Законом, трудовим договором (контрактом) або іншим договором щодо майнових прав на службовий твір, укладеним між працівником (автором) і роботодавцем» [1], а також перехід майнових прав на твір створений за замовленням до замовника з моменту створення замовлення у повному складі, за загальним правилом згідно ч. 2 ст. 15 Закону «2. Майнові права на твір, створений за замовленням, переходять до замовника з моменту створення твору у повному складі, якщо інше не передбачено договором замовлення. Майнові права інтелектуальної власності на твір образотворчого мистецтва, створений за замовленням (крім твору, спеціально створеного як елемент комп'ютерної програми), належать його автору, якщо інше не встановлено договором або законом» [1].

Щодо вищезазначених випадків переходу (відчуження) майнових прав як до роботодавця, так і до замовника, за загальним правилом, вважаємо, що майнові права не можуть бути автоматично передані (відчужені), виходячи із належності майнових прав первинним суб'єктам таких прав, а також моменту виникнення майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності. До

на відеограму у повному складі або частково, є суб'єктом суміжних прав у межах набутих прав. Суб'єкт суміжних прав на відеограму має право надавати дозвіл на використання відеограми або розпоряджатися майновими правами на відеограму в інший спосіб, що не суперечить закону» [1].

Зазначимо, що так само як і попередньо такого об'єкту суміжних прав як фонограма та проаналізованої нами ч. 2 ст. 38 Закону вважаємо, що передача (відчуження) майнових прав на зазначений об'єкт має відбуватися на підставі правочину, у зв'язку з чим, вважаємо за доцільне внести зміни у майбутньому до ч. 2 ст. 40 Закону, шляхом виключення можливості передачі (відчуження) майнових прав на підставі закону.

Переходячи до такого об'єкту суміжних прав як програма організації мовлення зазначимо, що згідно ч. 1 ст. 41 Закону «1. Суб'єкт суміжних прав на програму організації мовлення має право на використання програми організації мовлення будь-яким способом (способами) та виключне право дозволяти або забороняти використання програми організації мовлення іншими особами. Способами використання програми організації мовлення є, зокрема: 1) публічне сповіщення; 2) ретрансляція; 3) фіксування; 4) відтворення запису програми організації мовлення; 5) розповсюдження примірників запису програми організації мовлення; 6) публічне демонстрування програми організації мовлення; 7) інтерактивне надання доступу. Цей перелік не є вичерпним» [1].

Згідно ч. 2 ст. 41 Закону «2. Майнові права на програму організації мовлення, зазначені в частині першій цієї статті, можуть бути передані (відчужені) іншій особі на підставі закону чи правочину повністю (на всі способи використання програми організації мовлення на території всіх держав світу) або частково (на окремі способи використання програми організації мовлення на території всіх держав світу або на окремі способи використання програми організації мовлення на території окремих держав світу, або на всі способи використання програми організації мовлення на території окремих держав світу). Особа, яка набула майнові права на програму організації мовлення у повному складі або частково, є суб'єктом суміжних прав у межах набутих прав. Суб'єкт суміжних прав на програму організації мовлення має право надавати дозвіл на використання програми організації мовлення та розпоряджатися майновими правами на програму організації мовлення в інший спосіб, що не суперечить закону» [1].

Зауважимо, як вже вище зазначали з аналізу ч. 2 ст. 38 Закону вважаємо за доцільне в майбутньому внести зміни до ч. 2 ст. 41 Закону шляхом виключення можливості передачі (відчуження) майнових прав на програму організації мовлення на підставі закону.

Переходячи до ч. 2 ст. 49 Закону «2. Особа, яка набуває майнові права на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав, стає суб'єктом майнових прав у межах набутого нею обсягу майнових прав на такий об'єкт протягом визначеного законом строку чинності відповідних майнових прав на такий об'єкт. Умова договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права або об'єкти суміжних прав на інший, ніж передбачено законом строк чинності набутих майнових прав, є нікчемною. Особа, яка передає (відчужує) майнові права на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав, зобов'язана надати особі, яка набуває такі права, відомості про наявність

прав є майнові права на такий об'єкт.

До речі, варто зауважити, що сама вищезазначена ч. 1 ст. 1113 Кодексу містить суперечності. Так, в абзаці першому ч. 1 ст. 1113 Кодексу мова йде про передачу прав «1. За договором про передання майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (особа, що є суб'єктом майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності) передає другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах» [1], в абзаці ж другому ч. 1 ст. 1113 Кодексу мова йде про те, що «Предметом договору про передання майнових прав не можуть бути об'єкти і майнові права, яких не існувало на момент укладання договору» [1]. При цьому відповідно вбачається суперечність абзацу 2 ч. 1 ст. 1113 Кодексу самій назві статті, яка звучить як «Договір про передання майнових прав інтелектуальної власності».

Аналізуючи ч. 2 ст. 1113 Кодексу «2. Умови договору про передання майнових прав інтелектуальної власності на інший строк, ніж визначено законом, або що погіршують становище творця відповідного об'єкта або його спадкоємців порівняно із становищем, передбаченим цим Кодексом та іншим законом, чи обмежують право творця на створення інших об'єктів, є нікчемними» [3] зазначимо, що під строком, як нами вже було зазначено при розгляді відповідного положення у профільному Законі мається на увазі строк чинності суміжних прав, який за загальним правилом, становить 50 річний період.

Згідно ч. 4 ст. 1113 Кодексу «4. Майнові права інтелектуальної власності переходять до набувача за договором про передання майнових прав інтелектуальної власності з моменту його укладення, якщо інше не встановлено договором або законом. Майнові права інтелектуальної власності, набуття яких відповідно до положень цього Кодексу чи іншого закону пов'язується із їх державною реєстрацією, переходять до набувача за договором про передання майнових прав інтелектуальної власності з моменту такої державної реєстрації» [3].

Згідно ж ч. 1 ст. 1114 Кодексу «1. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності та договори, визначені статтями 1109, 1112 та 1113 цього Кодексу, не підлягають обов'язковій державній реєстрації. Їх державна реєстрація здійснюється на вимогу ліцензіара або ліцензіата у порядку, встановленому законом. Відсутність державної реєстрації не впливає на чинність прав, наданих за ліцензією або іншим договором, та інших прав на відповідний об'єкт права інтелектуальної власності, зокрема на право ліцензіата на звернення до суду за захистом свого права» [3].

Підсумовуючи положення ст. 1113 Кодексу узагальнимо, що дана стаття приділяє увагу таким істотним умовам договору про передання майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності як предмет договору та строк дії договору, інші ж істотні умови, на жаль, так само як і в профільному Законі залишилися поза змістом статті. В той же час, вважаємо, що сторони договору про передання (відчуження) майнових прав, в тому числі, і на об'єкти суміжних прав є більш визначеними за ч. 1 ст. 1113 Кодексу «1. За договором про передання майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (особа, що є суб'єктом майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності) передає другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором

редати (відчужити) свої майнові права на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав, передбачені відповідно частиною першої статті 12, частиною першої статті 38, частиною першою статті 39, частиною першою статті 40 цього Закону будь-якій іншій особі у повному складі на території всіх держав світу або частково на окремі способи використання на території окремих держав світу, або на всі способи використання на території окремих держав світу за плату. У разі передання (відчуження) майнових прав на об'єкт авторського права або об'єкт суміжних прав частково майнові права в обсязі, не передбаченому у договорі, є такими, що не передані (не відчужені). Предметом договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права і об'єкти суміжних прав не можуть бути майнові права, яких не існувало на момент укладення договору».

Викласти ч. 1 ст. 1113 Кодексу в наступній редакції: «1. За договором про передання майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (особа, що є суб'єктом майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності) передає другій стороні частково або у повному складі ці права на підставі договору та на визначених ним або законом умовах за плату. Предметом договору про передання майнових прав не можуть бути майнові права, яких не існувало на момент укладання договору».

Викласти ч. 2 ст. 38 Закону в наступній редакції: «2. Майнові права на виконання, зазначені в частині першій цієї статті, можуть бути передані (відчужені) іншій особі на підставі правочину повністю (на всі способи використання виконання на території всіх держав світу) або частково (на окремі способи використання виконання на території всіх держав світу або на окремі способи використання виконання на території окремих держав світу, або на всі способи використання виконання на території окремих держав світу). Особа, яка набула майнові права на виконання у повному складі або частково, є суб'єктом суміжних прав у межах набутих прав. Суб'єкт права на виконання має право надати дозвіл та розпорядитися майновими правами на виконання в інший спосіб, що не суперечить закону».

Викласти ч. 2 ст. 39 Закону в наступній редакції: «2. Майнові права на фонограму, зазначені в частині першій цієї статті, можуть бути надані або передані (відчужені) іншій особі на підставі правочину повністю (на всі способи використання фонограми на території всіх держав світу) або частково (на окремі способи використання фонограми на території всіх держав світу або на окремі способи використання фонограми на території окремих держав світу, або на всі способи використання фонограми на території окремих держав світу). Особа, яка набула майнові права на фонограму у повному складі або частково, є суб'єктом суміжних прав у межах набутих прав. Суб'єкт суміжних прав на фонограму має право надавати дозвіл на використання фонограми та розпоряджатися майновими правами на фонограму в інший спосіб, що не суперечить закону».

Викласти ч. 2 ст. 40 Закону в наступній редакції: «2. Майнові права на відеограму, зазначені в частині першій цієї статті, можуть бути передані (відчужені) іншій особі на підставі правочину повністю (на всі способи використання відеограми на території всіх держав світу) або частково (на окремі способи використання відеограми на території всіх держав світу або на окремі способи використання відеограми на території окремих держав світу, або на всі способи

References

1. On Copyright and Related Rights: Law of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855> [in Ukrainian].
2. Constitution of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
3. Civil Code of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
4. Ivanochko I. B., Payenok A. O. (2021). Legal characteristics of the contract on the transfer of exclusive property rights of intellectual property as a basis for the emergence of legal succession regarding property copyrights. Law and society. No. 5. P. 55-64. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/5_2021/10.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.10.2024 р.

N. H. Pecherova, Candidate of Juridical Sciences, Doctoral Student
National Academy of Sciences of Ukraine
V. M. Koretsky Institute of State and Law
4 Triochsviatytska St, Kyiv, 01001, Ukraine
e-mail: mrs.pecherova@gmail.com

PECULIARITIES OF THE CONTRACT ON THE TRANSFER (ALIENATION) OF PROPERTY RIGHTS TO OBJECTS OF ADJACENT RIGHTS UNDER THE LEGISLATION OF UKRAINE

Summary

The work is devoted to consideration of the peculiarities of the contract on the transfer (alienation) of property rights to objects of related rights under the legislation of Ukraine. An agreement on the transfer (alienation) of property rights to objects, including related rights, is one of the forms of disposition of property rights along with such forms of disposition, for example, as a license agreement for the use of an object of copyright or an object of related rights, a public license for the use of an object of copyright or an object of related rights, an agreement on the creation to order and use of an object of copyright or an object of related rights, an employment contract (contract) - in terms of the conditions for the distribution of property rights to service work or service performance, service phonogram, service videogram, other transaction regarding the disposal of property rights to the object of copyright or the object of related rights. In contrast to the above-mentioned forms of disposal of property rights, including for objects of adjacent rights, the contract on the transfer (alienation) of property rights for objects of adjacent rights is a form of disposal that does not provide for the provision of the corresponding property rights for use, we are talking about the transfer (alienation) of such property rights in whole or in part from one subject of property rights, including objects of adjacent rights, to another subject who receives the corresponding property rights. Note that the term "alienation" appears in the specific Law of Ukraine "On Copyright and Related Rights", in the Civil Code of Ukraine this term is not used alongside the name of the contractual structure. We believe that the use of this term in the contractual construction allows us to immediately understand the legal nature of this form of disposition, because the transfer of property rights can also be understood as the transfer of use.

Note that in the work, considerable attention is paid to distinguishing the contract on the transfer (alienation) of property rights to objects, including related rights, from other forms of disposal. The reason for this is the setting of the title of the article of the relevant Law (which we mentioned above) not as an agreement on the transfer (alienation) of property rights to objects

